

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curiae forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXX. De Tribunali Signaturæ Papæ, quæ gratiæ dicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

Expedire putant debitum solvere, vel aliàs cum creditore se concordare.

¶ I Frequentes autem oriri solent controversiæ jurisdictionales; Vel principaliter pro majori competentia fori, Vel incidenter pro validitate actorum & præsertim executionum, & subhaftationum, inter dictum Præsidentem carcerum, & Judices ordinarios, à quibus relaxata fuerint mandata, quorum vigore carceratio sequuta sit, aliaque incidentia resultant super quibus, magis verò, ac potissimum pro causis criminalibus, de quibus meum non est agere, utpotè extra propriam spheram, amplum edidit volumen supra enunciatus Scannarola, cui titulus est de visitatione carceratorum, ubi de plerisque videri poterit, ad hanc materiam visitationis carcerum spectantibus, & de quibus raro qualificatis Advocatis in Curia agere occasio suppedit, cum sint negotia Curialium spheræ minoris ac diversæ.

DISCURSVS XXX.

De Tribunali Signaturæ Papæ, quæ Gratiæ dicitur.

S V M M A R I V M.

- 1 DE antiquo statu Signaturæ.
- 2 Quot & quales erant Referendarii.
- 3 De antiquis eorum prærogativis.
- 4 Quod esset munus lucrosum.
- 5 Quid contineat Signaturæ gratiæ.
- 6 Quando fiat, & cum quorum Cardinalium interventu, & quomodo.
- 7 Quinam Prælati, & Officiales interveniunt.
- 8 Quomodo commissiones proponantur.
- 9 Quomodo votentur, & quando.
- 10 An, & qui loquantur ultra votantes.
- 11 Quot commissiones in totum proponantur.
- 12 De commissione appellatione remota.
- 13 Ex qua causa id concedatur.
- 14 Clausula appellatione remota intelligitur de frivola.
- 15 De cumulatione petitori cum possessorio.
- 16 De commissione pro rejectione attentatorum.
- 17 De aperitione oris.
- 18 De eodem, & de duplici specie.
- 19 De sanatione censuum.
- 20 De sanatione aliquorum defectuum, & quando intret.
- 21 De sanatione defectuum judicialium, & præsertim citationis.
- 22 De restitutione in integrum adversus rem judicatam.
- 23 De questionibus competentie fori, & de aliis ad hanc Signaturam.

- 24 Papæ declarationi in signatura defertur.
- 25 De causis appellationum à Consilio Religionis Hierosolymitana.
- 26 Quare istæ commissiones non signentur nisi per signaturam gratiæ.
- 27 Declaratur, in quibus causis id procedat.
- 28 De recurso ad signaturam, & concessione super sefforæ.
- 29 De modo informandi signaturam gratiæ & Papam.
- 30 Adversus resolutiones non solet dari nova audientia.
- 31 De commissionibus gratiosis.
- 32 De commissionibus, quæ signantur in Camera.
- 33 De modo rescribendi Iudici cum clausula arbitrio.
- 34 Quid id operetur.
- 35 De differentia inter rescripta Signaturæ gratiæ, & justitiæ.
- 36 Quod sit opportunum habere frequenter signaturam, & de ratione.
- 37 De Præsente huius Signaturæ.
- 38 In quibus signatura Gratiæ se non ingerat.

Nimium longa, & inutilis digressio esset, recensere Tribunalium utriusque Signaturæ introductionem, ac distinctionem, earumque antiquum stylum, seu praxim valde diversam, dum ex supra insinuat, præsertim agendo de Datario, & Dataria, quam plura negotia gratiosa, vel quæ alias per organum Datarie, cum supplicationibus Papæ manu signatis nunc expediuntur; Immo & quam plura alia ad regimen temporale pertinentia, quæ per organum Thesaurarii generalis, vel aliorum officialium explicantur, cum chirographis Papæ manu signatis, cadebant sub hoc genere Signaturæ præsertim Gratiæ; Etiam ea, quæ explicantur in Consistorio per organum, seu ministerium Vicecancellarii.

Minusque habebatur usus simplicium Referendariorum in tam copioso & effernato numero Prælatorum cuiuscumque generis personarum, ut de presenti, fortè sub alicuius reformationis necessitate habetur, adeo ut status prælatitius quodammodo vilescere incipiat, & cum ea contradictione inter Prælatos votantes, & alios, qui ad differentiam dicuntur simplices Referendarii, quoniam aderant solum illi, qui gerebant eas partes, quas hodie gerunt votantes in quodam præfinito, nimiumque moderato numero, qui neque ad hodiernum solum votantium ascendebat; Atque hinc sequebatur, quod in magna erat existimatione, magnisque potiebantur præ eminentiis, & prærogativis, etiam supra Prothonotarios, ac Rotæ Auditores, & Camera Clericos; Et merito quidem, cum essent Papæ collaterales, ac immediati Consiliarii.

Item antiqui Scriptores præsupponunt, quod hoc munus notabilia præ se ferret emolumenta, licita & publica, ultra alia considerabilia, quæ producebant munera, quæ utpotè in esculentis & poculentis consistentia, licita reputabantur; *Gomes in compend. utriusque Signaturæ post quæst. 16. in regul. de non judican.*

judican. juxta form. supplicationis. Et tamen hodie istud munus Votantis utriusque Signaturæ nullum penitus producit emolumentum, minusque fortè ex estimationem considerabilem, nisi circa aliquod, tale quale litigantium, vel Curialium inferioris classis obsequium, pro aliqua benevolentia captanda, adeo ut reputetur in Prælati infortunium, ad istud munus pervenire; Talis est rerum mundi vicissitudo, ac temporum immutatio.

Attento igitur hodierno statu (cum de antiquo, curiosus ab illorum temporum Scriptores de facili inspicere valeat;) Utriusque signaturæ Tribunalia inter se distincta sunt, quorum unum dicitur Signaturæ Sanctissimi, seu Gratiæ, quod sonat in idem; Et alterum dicitur Signaturæ Justitiæ.

De primo autem in præsentia agitur, de altero autem *disc. sequenti*; Atque quatenus ad illud pertinet, continet quandam publicam seu solemnem functionem, seu Congregationem, quam ipsemet Papa per quandam speciem parvi Consistorii in eius palatio tenet, pro discussione aliquarum precum vel supplicationum, quæ sibi porriguntur, an scilicet, & quomodo eas signare, vel potius recipere debeat; Siquidem, juxta consuetum Curie ordinem, qui ad Papæ placitum est variabilis eodem modo, quo de Consistorio dictum est, bis in mense, & sic alternatis hebdomadis, inter Consistorium, & hanc Signaturam, feria tertia, quæ Martis vulgò dicitur, de mane, in una ex aulis inferioribus palatii. Papa sedet, quadam parva tabula ante ipsum posita, cum atramentario, aliisque instrumentis oportunitis ad scribendum, & subscribendum, eique à duobus lateribus, assistunt aliqui Cardinales in numero competenti pro eius arbitrio huic Congregationi adscripti, sedentes in scabellis capite cooperto ad formam Consistorii; cum ea tamen differentia, quod in Consistorio assistunt cum habitu magis solemni, nempe cum cappa supra rochetum; In ista verò Congregatione, prout in aliis omnibus supra enunciatis, quæ fiunt coram Papa, assistunt cum consueto habitu, quo utuntur incedendo per Urbem, nempe cum rochetto, mantelleta, & mozzetta, sine tamen pallio, quod in actis privatis deferunt; Cardinales verò nullum proferunt votum, nisi quatenus eorum aliqui per ipsum Papam interrogentur, quod nunquam, vel nimum raro contingere solet, respectu illorum Cardinalium, qui non ratione officii interveniunt, sed solum ut præstent assistentiam Papæ pro eius majestate; Loqui autem solent ex officio, vel interrogati, illi Cardinales, qui in Signatura interveniant ratione officii; unde propterea eis incumbat certiorare Papam de aliqua circumstantia in causa, quæ pertineat ad eius officium, vel Tribunal-ut (ex.gr.) sunt Cardinales Vicarius, & Camerarius, Præfectus Signaturæ justitiæ; Ac etiam Præfecti Congregationum Cardinalitiarum, de quibus supra, eodem modo quo habetur infra de illis Prælati, qui ratione officiorum, vel Tribunalium assistunt; Et est quoque Datarus, quando sit Cardinalis.

Post Cardinales stant, capite discooperto, cum rochetto, mantelleta, & bireto in manibus, illi duodecim Prælati seniores, qui votantes dicuntur, tanquam Papæ assessores, vel consilarii, eorum votum prolaturi, quatenus Papæ placeat ac videatur illud exquirere; Ac etiam assistunt, pariter stantes, & capite discooperto, eodem prælatiio habitu in-

Card. de Luca. Relatio Curie Romanæ.

duti, quam plures Officiales; nempe, Auditor Cameræ & Thesaurarius, qui stant proximiores Papæ, post eius sedem, unus à dextris, & alter à sinistris; Item Datarus, si est Prælati; Decanus Rotæ, vel eo impedito, Prodecanus; Decanus Cameræ, vel eius loco Prodecanus; Vicesgerens Vicarii; Unus Protonotarius; Duo locum tenentes Auditoris Cameræ; Regens Cancellariæ; Unus ex Abbreviatoribus de parco majori; Et Auditor Camerarii; Et in summa illi Prælati, qui sint in Curia, iudices ordinarii, sive de aliquo Tribunali, ad effectum, ut quando tractetur de causis, ad illud Tribunal pertinentibus, certiorare valeant Papam, eiusque Assessores de causa statu, vel de motivis, ex quibus facta vel non facta sit aliqua provisio, adversus quam una Partium ad Papam recurrat.

Ultra istos Prælatos, assistunt plerique alii, nempe Auditor domesticus Papæ, tanquam eius adjutor in causarum studio jam factò, beneque informati, ut contingente in relatione, vel discussione cause, aliqua facti dubitatione, possit ipsum Papam certiorare; Ac etiam interveniunt illi tres Prælati, qui ad differentiam seniorum habentium, votum qui propterea, ut supra, appellantur Votantes, dicuntur simplices Referendarii, qui causas vel commissiones proponere debent; Prout etiam introducuntur illi tres Prælati, qui juxta ordinem turni, proponere debent causas in proxima sequenti Signatura, nullam peragentes functionem, sed ad solum effectum, ut instruantur ad illam functionem bene peragendam.

Singuli itaque dicti tres Prælati, juxta eorum ordinem, approximantes tabulæ, quæ est ante sedem Papæ, eidem (ea qua decet reverentia, & humilitate,) ordinatim singulas sibi distributas, vel incumbentes commissiones proponunt, referendo quo brevius fieri potest, latino eliganti, sed laconico sermone, facti seriem, ac oratoris petitionem & oppositoris exceptiones, absque tamen proprii voti prolazione; Hisque peractis, in qualibet commissione; Vel Papa, nullum exquirendo votum referibit de refectione cum consueto verbo *nihil*; Vel de signatura cū clausulis sibi benevisis, unde propterea proceditur ad propositionem alterius commissionis; Aut quando ipsi placeat, desuper à dictis duodecim Prælati exquirat, votum, quod prius proferitur à dicto Prælato, qui commissionem proposuit [& qui propterea Ponens appellatur] deindeque à præfatis duodecim Votantibus, inter quos, more Tribunalium collegiatorum, votorum discordiæ, vel disputationes, pro cause discussione haberi solent, proferendo pariter votum quò brevius fieri potest, cum eodem eleganti, & laconico latino sermone; Et postquam numeratis votis prodierit resolutio à majori parte, tunc in arbitrio Papæ est, illud votum sequi, vel non sequi, aut diverso modo rescribere; Sive tunc non rescribendo, sibi reservare resolutionem dandam in Camera, per organum Auditoris, dum istud est votum merè consultivum.

Et quando in singularum commissionum propositione, vel discussione, contingat, ut aliquis ex dictis Cardinalibus, qui interveniunt, nomine sui Tribunalis, vel ad Papæ interrogationem, vel ex officio ad sui Tribunalis defensionem, sit alloquutus, id agit, petita prius venia, ac stando, & capite discooperto, eodem modo, quo iidem Cardinales, singulariter alloquuntur Papam in Consistorio

istorio; Si verò fant praelati, petita etiam venia, cum majori reverentia, & obsequio, alloquuntur genuflexi.

In isto autem congressu, proponuntur in totum triginta commissiones; Decem scilicet per quemlibet Prælatum, ex quibus distributivè, quinque sunt super causis contentiosis, altera Parte audita, & contradicente; Et quinque sunt super negotiis merè gratiosis absque contradicente.

Ex genere contentiosarum sunt illa petitiones, super quibus, ob juris dispositionem in contrarium, sive ob defectum potestatis Magistratum, & Tribunalium, non nisi Papa tanquam supremus Princeps referre potest, ideoque ista propriè dicitur audientia Principis; Puta committendo causam aliàs de sui natura appellabilem, cum clausula *appellatione remota*, dum non nisi ad Principem, eiusque supremam potestatem pertinet, appellationem tollere, ac dispensare legibus, quæ illam concedunt, ideoque proponuntur, ac discutiuntur cause, ex quibus id concedendum sit, nec ne; Quamvis etenim in omnibus iis, quæ à jure positivo pendent, atque directè non ferunt, jus divinum, vel natu-

rale, ex magis recepto professorum fori externi sensu, suprema & absoluta sit Papæ potestas dispensandi, vel derogandi etiam sine causa *supra discurs. 2. & tit. de Regal. disc. 148.* Nihilominus id fieri non debet, nec solet, quando iusta causa non accedat; ideoque examinantur cause, & quæ iustè reputentur, nempe; Arcta sanguinis conjunctio; Petentis paupertas; Magna causa pietas; Motivum sedandi inimicitias, vel occurrendi scandalis; Vel petentis gravis ætas, quando de iuribus merè personalibus, ac vitalitiis agatur, ut in causis beneficialibus frequens praxis docet; Ideoque ipsi defensores decantare solent propositionem, quod appellatio est species defensionis, quæ tollenda non est; Id autem certam non habet regulam, cum totum pendeat à Papæ libero arbitrio, quod à singulorum casuum circumstantiis regulari solet.

Sunt item commissiones appellationis quæ porriguntur à Judicibus, vel tribunalibus, quibus causa ab eodem Papa comissa fuerit (ut supra) appellatione remota, quoniam cum ista clausula intelligenda veniat de appellatione frivola, & quæ probabile iniustitiæ, vel gravaminis motivum non habeat, *tit. de iudiciis in disc. in quo agitur de appellatione.* idcirco discutitur, an denuò de appellatione referri debeat, & an ad utrumque effectum, devolutivum, & suspensivum, vel potius ad solum devolutivum, non impedita interim executione, pro causarum qualitate, earumque circumstantiis, adeo ut pariter non detur certa regula.

Recurrit etiam solet ad hoc Tribunal pro obtinendo cumulationem possessorii cum petitorio super quo pariter discuti solet, an accedat iusta causa, sine qua regula est, ut id concedi non debeat; Iustaque causa reputari solet; Vel ipsius possessionis turbiditas; Vel boni jus nimium clarum petitoris; Vel diu intermissa, seu neglecta possessio; Aut ratio scandalorum, vel inconvenientium, cum similibus. *tit. de iudiciis agendo de ista cumulatione, & de iudiciis possessorii.* Prout etiam peti solet rescriptum pro rejectione, vel suspensione purgationis attentatorum, vel spoli in sine litis, ex aliqua iusta causa, sine qua id est denegandum; Puta ratione paupertatis; Aut clari boni juris, adeo ut intrinsecus prohibitoria inanis circuitus; Sive turbiditas attentatorum, quæ dolosa dici non valeant, atque à bono

jure pendeant, cum similibus. *eodem tit. de indic. agendo de attentatis, disc. 18.*

Pro frequentiori contingentia, ad hoc Tribunal recurri solet, pro removendis obstaculis, quæ præbentur per clausulas præjudiciales in literis Apostolicis apponi solitas, ut sunt, clausula *sublata* & decretum irritans; Sive quod de subreptione vel defectu intentionis, dari non valeat, dum per istas clausulas (ut Practici dicunt) clauditur os, atque ligantur manus, tam Judici, quam Parti, ideoque recurritur pro obtinendo oris aperiitionem.

Quamvis etenim de stricta juris censura, plerique dentur casus, in quibus ex huiusmodi clausulis, dictus effectus non resultat; Vel scilicet ex capite non comprehensionis; Aut ob defectum intentionis, (quando etiam de hoc cognosci prohibitum non sit.) Adhuc tamen, pro frequentiori Rota, aliorumque Tribunalium stylo, dum Papa est præsens, atque facilis est recursus ad eum, ob quamdam reverentiam, Tribunalia abstinent atque remittunt Partes ad Sanctissimum, *eod. tit. de iudic. disc. 20.*

Duplicis autem generis sunt huiusmodi petitiones; Aliæ quidem sunt, quæ fiunt pro sola aperiitione oris adversus clausulas prædictas, ad effectum obtinendi habilitationem impugnandi, prout de iure ea, quæ continentur in literis habentibus istas clausulas, ipsius gratiæ, vel provisionis substantia intacta remanente, quatenus aliàs de jure valida sit; Atque huic petitioni nimium de facili annui solet, cum ita non tollatur jus alteri Parti questum.

Aliæ verò sunt petitiones reductionis ipsius gratiæ, vel provisionis, ad terminos juris, eam de medio tollendo, ac si non emanasset, adeo ut tangatur gratiæ principalis substantia, atque ita tollatur jus per eam questum alteri Parti; Et tunc magis circumspiciendum, ac mature proceditur, atque non nisi ex magna, nimiumque iusta causa id concedi solet, ideoque magna dignoscitur differentia inter unam petitionem, & alteram. *ibidem.*

De pluribus etiam in hoc Tribunal agitur, super quibus non nisi supremi Principis potestas est referendi; Puta circa sanationes aliquorum defectuum vel nullitatum, quas patiuntur contractus; Ut præsertim, pro frequentiori praxi, contingit in censibus, qui contracti sunt, non servata forma præscripta per Constitutionem Pii V. unde propterea recurri solet pro sanatione, quæ pro frequentiori stylo conceditur, cum clausula *constitudo de vero credit*; Quoties tamen defectus proveniat ab omissione huius formæ de novo introductæ; Secus autem ubi ex infectione usuraria, vel ex alio substantiali defectu proveniente ex intrinseca natura contractus, ut latius in eius particulari sede, ubi de pluribus ad materiam huius sanationis, eiusque effectibus, illo præsertim retrotractionis pro fructibus medi temporis; Et ubi res non sit integra, quia nempe per sententiam census declaratus fuerit invalidus, an hæc sanatio concedi debeat, nec ne. *tit. de censib. disc. 3.*

Item pleræque aliæ sanationes defectuum accidentalium concedi solent; Puta, in actibus extrajudicialibus; Illæ archivationes instrumentorum vel apocarum, quæ ad formam alicuius Constitutionis, vel Statuti facta non sit, cum similibus; Sed quoniam, ut plurimum, Causidici merè practici, omnia

omnia scientes per traditionem non de facili investigant; Hinc propterea sequitur, quod capiendū generaliter istum terminum sanationis in omni materia, petere quoque solent sanationem illorum contractuum, qui per minores, vel per mulieres aut filios familias, & similes inter sint. non servata forma legum municipalium seu Statutorum, adeo frequentium in Italia, unde propterea declarantur nulli ipso jure, nullamque actionem vel obligationem patiunt ex deductis in sua peculiari materia *tit. de alienat. & contract. prohib. pluries*. Verum in facti contingentia, pluries hanc petitionem rejici obtinui, quoniam ista nullitas provenire potius dicitur à naturali, vel substantiali defectu consensus, quem lex ita presumit, ideoque esset dispensare super defectu naturali, & circa substantialia consensus faciendū debitorem cum, qui non sit; Et consequenter termini sunt valde diversi.

De sanationibus quoque aliquarum nullitatum in processibus, & actibus judicialibus agi solet; Et præsertim nullitatis, quæ proveniat ex defectu citationis, circa quam procedi solet cum eadem distinctione, quod scilicet; Aut defectus est naturalis, & de facto, quia nempe nullatenus Pars citata sit; Et tunc sanatio non concedatur, cum sit defectus juris naturalis; Aut verò defectus est in accidentalibus tantum, quia nempe citatio verè ac naturaliter ad sit, sed non servata quadam forma vel solemnitas à lege communi, vel municipali, sive à stylo inducitur; Aut quod agatur de incidentibus, & tunc id concedatur, ita temperando potius quemdam in discretum legis positivæ rigorem, qui litigantium calumnias frequenter confovere solet; Ideoque non est materia, quæ certam recipiat regulam, cum totum pendeat ab arbitrio ex facti circumstantiis regulando. *tit. de iudic. disc. 9.*

Illā restitutio in integrum adversus rem judicatam, vel tres conformes, sive adversus aliud obstatulum, quæ de jure vel stylo per iudices & Tribunalia concedi non potest, vel non solet, in hac Signatura quoque peti solet, atque variè rescribitur, modo concedendo, modo denegando pro facti qualitate, & circumstantiis.

Quare ad istum præsertim effectum, ac ad alios supra enunciatos, & præcipuè ad illum aperiitionis oris, vel alterius habilitationis, instituti, vel instaurandi litem, quæ aliàs absque Principis rescripto silere deberet, inglevit commendabilis stylus disputandi formiter de meritis negotii principalis, ut dici solet, pro gustu, ad effectum scilicet dignoscendi, an orator bonum jus foveat, vel saltem eius vehementem fumum præbeat, Ex ea congrua ratione, quod partes Principis sunt reserare lites, aut illis occurrere, ne oriantur, quando ratio oppressæ justitiæ aliter non suadeat; Ideoque de ista gustare debet.

Super competentia fori, de qua pro Tribunalium, & Judicum qualitate Signatura Justitiæ cognoscere non potest, in hac Signatura Gratiæ agit, præsertim circa avocationes causarum à Sacris Congregationibus, ut remittantur ad Iudices ordinarios, vel è contra, ut causæ alicui Congregationi remitti debeant; Sive ubi agatur de illis iudicibus vel Tribunalibus, quæ non subjaceant dictæ Signaturæ Justitiæ; Ut (Cex. gr.) sunt Tribunalia Cameræ, & Camerarii, ac Theaurarii, aliorumque Præsidentum, & officialium Cameralium, ac etiam Tribunal Fabricæ; Atque sunt Archipræsbyteri Basilicarum, & quam plures Protectores, vel Judi-

Card. de Luca. Relatio Curie Romanæ.

ces particulares privilegiati; Ac etiam Cardinales quibus porriguntur solum commissiones signatæ manu Papæ; Et generaliter omnes illi Iudices, qui jurisdictionem metiantur ex eadem specie, seu qualitate commissionis Signatæ manu Papæ.

Prout etiam circa facultates, ut procedi valeat ad subhasationem illorum bonorum, ad quæ creditor in remedio salviani immisus fuerit, quando bona sint talia quod infra decennium satisfieri non valeat de eius credito; Aut ubi agatur de unione plurium causarum coram uno, illas ab aliis Iudicibus avocando; Et in summa super iis omnibus, in quibus Iudices ordinarii, & Tribunalia providere non possunt, adeo de jure, vel de stylo necessaria sit potestas Principis.

Super declaratione quoque aliquarum Apostolicarum Constitutionum, vel aliarum provisionum, vel decretorum Apostolicorum, recurri solet ad hanc Signaturam, atque super hoc formiter rescribi non solet super commissionibus, sed oretenus Papa respondet, unde propterea recepta conclusio est, quod declarationibus, quæ per Papam oretenus fiant in plena Signatura Gratiæ, deferendum venit, eam sine aliqua scriptura, cum sit species notorii. *tit. de fidei commiss. disc. 155. & tit. de Regular. disc. 37. & alib. sæpius.*

Generaliter quoque in hoc Tribunali signantur, ex quodam recepto stylo omnes commissiones, quæ concernant causas Hierosolymitanæ Religionis; Vel scilicet inter ipsam Religionem, & illos qui per eam rejehti, prætendendo se gravatos, appellant ad Papam eiusque Curiam Romanam, atque petant committi causam appellationis, vel restitutionis in integrum in Rota, vel in alio Tribunali *tit. de præminent. disc. 32. & seqq.* Sive ubi aliquis professus, post quinquennium reclamare velit adversus professionem, unde propterea ad præscriptum Concilii Tridentini indigeat restitutione in integrum, quoniam in aliis Religionibus (ut superius agendo de Congregatione Concilii advertitur) huiusmodi commissiones dirigi solent dictæ Congregationi Concilii, eiusque consultationi absque alia discussione coram Papa, eiusque Signatura; secus autem in ista Religione, *tit. de Regular. disc. 45.*

Aut ubi agatur etiam de causis, & controversiis particularibus inter ipsos milites, vel cappellanos, sive servientes, contententes de illis commendis, & dignitatibus, ratione antianitatis, vel benemerentiæ, juxta ea, quæ in rerum beneficialium sede insinuantur, cum similibus. *tit. de benef. disc. 68. & 69. & in supplementis.*

Istius styli introductio sequuta fuit ex eo, quod per privilegia huic Religioni concessa præscriptus est appellationum ordo, quod scilicet à Consilio Ordinario tanquam Iudice primæ instantiæ, appellandum est ad Consilium Completum, & ab isto ad Capitulum generale, neque ulterior detur appellatio, unde propterea antiquioribus temporibus ista Religio prætendebat, quod ita, neque appellari posset ad Papam, eiusque Curiam, sed causæ egridi non possent religionem; Verum hodie firmiter receptum est, ut ista prohibitio intelligenda veniat de aliis superioribus, & Iudicibus appellationum non autem de ipso Papa, cum hac appellationi nunquā sublata censenda sit dicto *tit. de præminent. d. 32. & seqq. & t. de iudic. in rubrica appellationū disc. 37.* Adhuc tamen quæstiones super sunt super ista, gradualitate, vel ordine, & an hæc appellatio inter-

interponi possit omissio medio; Atque praxis rationabiliter recepit, ut negligatur ultimum medium Capituli generalis, ob eius incertitudinem, ac notabilem distantiam, cum huiusmodi causæ pro majori parte sint personales, & super iuribus vitalitiis; Non solet autem negligi primum medium Consilii Completi quamvis aliquando ex causa etiam omissio isto medio concedi soleat commissio in Rota, ut alibi advertitur, *disc. 34. de præminent.*

27 Id autem procedit in causis, quæ concernunt ipsam Religionem eiusque professores, adeo ut Magni Magister, eiusque Consilium respectively processerit tanquam eiusdem Religionis Generalis, & Prælati, atque in illis, non solum in Signatura disputari solet de omissione medii ut supra; Verum etiam de modo rescribendi, & an ad utrumque effectum suspensivum, & devolutivum, vel ad devolutivum tantum rescribendum sit, stantibus eiusdem Religionis Statutis suspensivam appellationem denegantibus, ubi præsertim agatur de dignitatibus, quæ aliquam annexam habeant administrationem; Secus autem ubi procedat Magni Magister tanquam Princeps secularis, cum huiusmodi causæ ad Curiam devolvantur. *tit. de benef. in supplemento, & tit. de iudic. in Rubrica appellationum disc. 37. & tit. de iurisd. disc. 69. & in supplemento.*

Quatenus verò pertinet ad huius Tribunalis preparatoria, seu ordinatoria; Illi qui ad Papam in Signatura recurrere intendunt, in huiusmodi causis contentiosis, & præsertim ad effectum impediendi executionem, vel ulteriorem causæ progressum, recurrunt ad præfatum Papæ Auditorem domesticum, à quo petunt sibi decerni locum inter dictas quindecim commissiones, atque interim mandari super federi; Idque concedi, vel denegari solet, pro qualitate causarum, ac pro Pontificum, eorumque Auditorum vario stylo ideoque certa & uniformis regula de super statuta non est; Pendente autem hoc recursu, est suprascedendum, seu abstinendum in reverentiam, atque alias gesta reputantur attentata usque ad primam Signaturam. *dicto tit. de iudicis disc. 18. ad materiam attentatarum.*

29 Cumque ista Congregatio teneri soleat die martis, ideo Papa, die dominico de mane, & quandoque antea, pro vario Pontificum stylo, dicere solet se velle eam tenere, unde propterea eadem die dominica informantur Prælati votantes, ad effectum ut intermedio die Lunæ, causarum studio vacare valeant; Die verò Lunæ, pro antiquo & consueto stylo, informari solet ipse Papa, quamvis aliquando, pro eodem vario Pontificum stylo, informetur etiam die dominico; Unde propterea in aula consueta audientia, sedendo, audit Advocatos, & Procuratores, qui informant genuflexi; Secluso autem isto reverentia obsequio fit informatio cum omni libertate, eo more quo informantur omnes alii iudices, ipsique Papæ benignissimè, & familiariter motivanti replicatur, atque generaliter discurretur, prout cum aliis iudicibus fit; Singulariter autem quilibet defensores pro sua causa id agunt sine forma contradictorii, iuxta stylum informandi Rotam, & Cameram, vel Congregationes Cardinalium, aliaque Tribunalia.

30 Illius Signaturæ stylus, quod adversus resolutionem jam factam non conceditur nova audientia, ut faciat Signaturæ iustitiæ, atque de stylo testantur etiam antiqui scriptores *Gomes. in compend. Signaturæ ad regul. de non iudicando post quest. 16.* Licet ali-

quando pro Papæ arbitrio, à quo totum pendet, soleat hæc audientia concedi; Et hæc quoque commisiones vel causas contentiosas.

31 Aliæ verò quindecim commissiones, hoc est quinque, quæ per quemlibet Prælatum proponuntur, sunt gratiosas id est, quod nullum habent contradictorem; Ut (exempli gratia) sunt, Commutationes ultimarum voluntatum; Relaxationes aliquorum onerum; Applicationes subsidiorum dotialium, quæ præstari debent pauperibus puellis, ad favorem conjunctarum testatoris, in aliqua majori summa, cum similibus, in quibus non cadit regula, cum totum pendeat à Papæ arbitrio, neque de super pro frequentiori stylo votum Prælatorum exquiri solet.

32 Super præmissis negotiis, tam contentiosis, quam gratiosis, per Papam, extra hanc solemnem Congregationem, signantur commissiones, vel supplicationes in Camera eodem modo quo signantur, quotidie tot supplicationes negotiorum Datarie; Verum ad plenam Signaturam remitti solent illæ commissiones, quæ probabilem habeant dubietatem, an signari debeant, nec ne, super modo signandi, vel rescribendi, adeo ut congrua reputetur earum formalis discussio in publica, & plena Signatura, cum voto dictorum Prælatorum.

33 Quinimò frequenter, neque ista discussio sufficiens reputari solet, unde propterea, non concedendo, neque negando id quod petitur, id remitti solet Tribunali, vel Judici appellationis, cum illis clausulis, de quibus agitur magis distinctè, *disc. seq. agendo de Signatura Iustitiæ ad evitandam eorundem superfluum repetitionem.*

Pro qualitate vero negotiorum spectantium ad istam Signaturam Gratia, circa concessionem aperiendi oris, vel restitutionis in integrum, sive cumulationis possessorii cum petitorio, aut refectionis vel suspensionis attentatarum, vel super sanationibus, rescribi solet, cum clausula *arbitrio*, id est, quod Tribunal, cui causa principalis committitur, vel in quo jam introducta sit, ac pendeat, videat an id, quod petitur sit concedendum, nec ne, unde propterea, ut tot Rotæ decisiones comprobant, adeo frequenter in eo Tribunali disputari solet, an intrer arbitrium, nec ne.

34 Quamvis autem istum rescribendi modum habeat quoque Signaturæ iustitiæ, atque generalis sit propositio quod arbitrium reguletur à jure, ideoque illud interponendum sit, quatenus ita ex juris dispositione, vel intentione iustitiæ exigat; Atque generice etiam sit altera propositio circa istius clausula operationem, quod scilicet aliquid relaxet de rigore juris, atque aliquam aperiatur viam non scriptæ æquitati, quæ alias non intraret, ut Principis rescriptum aliquam faciat operationem, & non remaneat omnino inane.

35 Adhuc tamen notabilis dignoscitur differentia, inter unius, ac alterius Signaturæ rescripta, quoniam illa Iustitiæ, magis strictè, & rigorose intelligenda veniunt prout de jure; Ista verò Signaturæ Gratia magis largè, & cum aliqua majori relaxatione rigoris, vel obstaculi legalis.

36 Credunt aliqui & præsertim Aula sequaces, vel professores illius literaturæ, vel facultatis, quæ politica dici solet, quod ista functio, seu Congregatio sit inanis, & superflua, quæ inutiliter occupet Pontificem per triduum; In audientia scilicet, in studio, & in explicatione functionis, ut supra, cum sit

fit Summo Pontifici tempus adeo pretiosum pro aliis gravioribus negotiis, quæ urgent; Quemadmodum enim tot aliarum supplicationes vel negotia per organum Datarii, & Secretarii Brevium, seu etiam Auditoris domestici signantur, in Camera, ita idem de istis fieri posset; Unde propterea (ut quædam moderna recens praxis docet) ista Signatura non adeo frequenter haberi consuevit.

Verum ista forte videtur erronea opinio eorum, qui discurreunt rerum superficiem, reflectendo ad solam signaturam hujusmodi commissionum vel supplicationum, non autem ad magnas nimiumque proficuas consequentias exinde resultantes; Tum ob consolationem, ac satisfactionem litigantium, qui se gravatos, vel oppressos credunt, habendi hunc recursum ad supremum Principem qui ita publicè ac solemniter, eorum jura audiat, & examinet; Tum etiam (& fortius) quoniam istud est omnium Judicum, & Officialium magnum frænum, ad justitiam bene administrandam, aliaque bene gerendum, quæ proprio muneri incumbunt, dum ita sciunt se frequenter expositos esse ad eodè publico sindacato, in quo de eorum gestis rationem reddere debent coram Principe in ad eodè solemnè actu Cardinalium ac Prælatorum aliorumque officialium ut supra; Ac etiam ob multas informationes, quas prudens, & oculatus Princeps reportare potest, ac solet à Curialibus & ab ipsismet Partibus interessatis occasione recipiendi singulares, & quodammodo auriculares informationes, absque alicujus assistentia; ad eodè ut liberè dici valeat quid sibi videatur, Potissimè quia cum uno & quandoque etiam cum duobus Curialibus defensoribus, admitti solet ad audiendam ipsa Pars interessata, quæ magis liberè, seu minus circumspèctè exponat gravamina, quæ sibi, & aliis ab eo Tribunali vel officiali inferri credat; Ideoque est optima & opportuna janua, per quam licitus reddatur ingressus veritati, quæ nimium rarò illum habet in aulis Principum, optimumque ac nimium commendabile dicendum est institutum, quod magis frequentari deberet, non in sola ratione explicandi illa negotia, quæ omnia, vel pro majori parte commodè explicari possent in camera, sed pro dicto alio etiam politico sine regiminis publici utriusque principatus.

Habet ista Congregatio, vel Signatura Cardinalium Præfectum, ad effectum; Verum retineatur stylus temporis antiqui; Sed videtur Præfectura potius ceremonialis, cum nunquam, vel nimium rarò, Cardinalis Præfectus se ingerat in hujusmodi negotiis, quæ, ut supra, explicantur, vel in plena Signatura coram Papa, vel per organum eius domestici Auditoris, cujus munus majores vel minores habet occupationes, pro genio, vel stylo personæ, quæ officium occupat.

De regulari verò natura hujus Tribunalis est, senon ingerere in causis indifferentibus, in quibus manus apposuit, vel apponere potest Signatura Justitiæ; Minusque in iis, quæ de jure competant, sive per ordinarios Judices concedi, vel explicari possunt; sed solum in iis, quæ indigent summa, & extraordinaria Principis potestate; Unde propterea quando contingat, ut hujusmodi petitiones fiant, tunc prudenter, ac fundatè emanare solet rescriptum, quod orator utatur suo jure,

sive quod suos Judices, & Magistratus adeat competentes; Et meritò quidem, ex juris propositione, quod ubi suppetunt remedia ordinaria, & juridica, concedi non debent extraordinaria, quæ à Principis suprema pendeant potestate, cum hæc merè subsidiaria censenda veniat.

DISCURSUS XXXI.

De Signatura Justitiæ, ejusque stylis; Et de Prælatibus, ex quibus hoc Tribunal constituitur.

S V M M A R I V M.

- 1 Ad quid erectum sit hoc Tribunal.
- 2 Qua die teneatur.
- 3 De Vocantibus & de differentia voti unius, & alterius Signaturæ.
- 4 De voto, & potestate Præfecti.
- 5 De nova audientia, & de deposito faciendò.
- 6 De eadem potestate Præfecti circa qua teneatur.
- 7 De revisore commissionum ejusque officiali, & de commissionibus sub banca in causis appellabilibus.
- 8 De Auditore Præfecti Signaturæ, ejusque munere.
- 9 Quid facere debeat appellans pro causa propositione in Signatura.
- 10 Quomodo informetur Signatura.
- 11 Qualis sit numerus causarum seu commissionum.
- 12 Qui interveiant in Signatura ultra vocantes, & Referendarios.
- 13 Ad quid sit intervenus Regentis Cancellariam.
- 14 De modo proponendi, & votandi, & quando resolutio conclusa dicatur.
- 15 De magno labore istorum Prælatorum.
- 16 Quod judicia plura simul juncta sint meliora, quàm singularia, licet virorum magis doctorum.
- 17 De eodem magno labore Prælatorum sine stipendio.
- 18 De stipendio Præfecti, ejusque expensis.
- 19 Datur parabola, seu simile Curie, circa ordines Prælatorum.
- 20 Qui Prælati interveiant in Signaturæ.
- 21 De diversis modis obtinendi Prælaturam.
- 22 De loco Referendariorum in Cappella.
- 23 De aliis curialibus.
- 24 De differentia Vocantium Signaturæ Justitiæ, & Signaturæ gratiæ.
- 25 Quando appellatio admittatur etiam in causis executivis.
- 26 Signatura committente causam appellatoni.